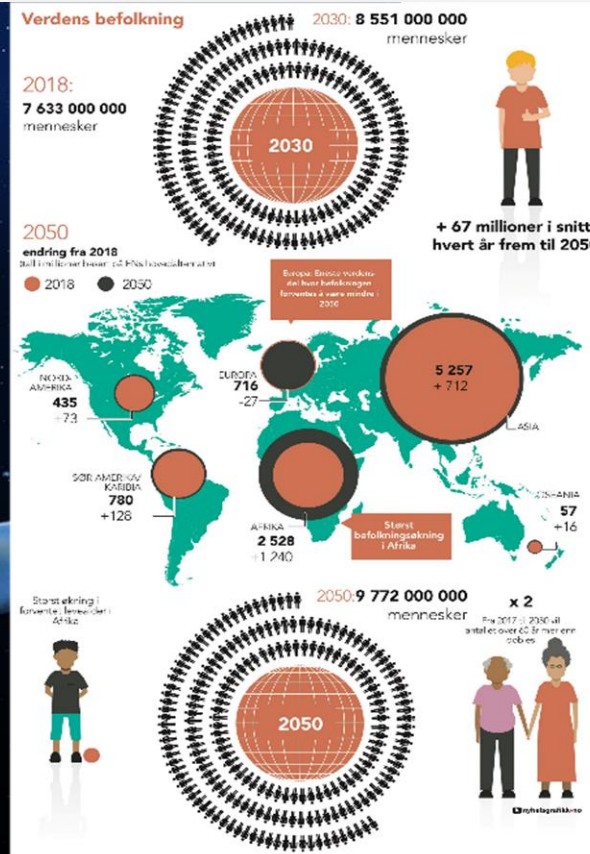

Nå er det alvor

Rustet for en usikker fremtid

Det helhetlige utfordringsbildet

STORMAKTSRIVALISERING
TEKNOLOGISK UTVIKLING
KLIMAENDRINGER
DEMOGRAFISKE ENDRINGER

Prinsipiell vurdering av norsk beredskap

- Sterk grunnberedskap
- Modernisert totalforsvar
- Tillitssamfunnet og rettsstaten
- Frivillige organisasjoner
- Oppstykket styring og ledelse
- Næringslivet ikke «påkoblet»
- Tverrsektorielt samarbeid
- Svak «føre var»-tenkning

Hovedanbefalinger: Et robust beredskapssystem

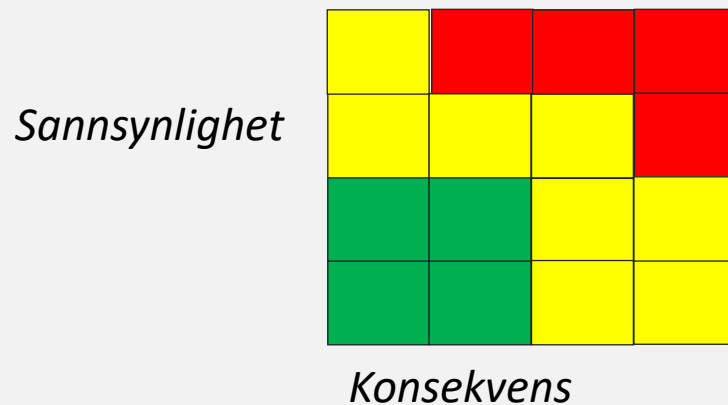
- En motstandsdyktig og utholdende befolkning
- Styrke lokalt og regionalt nivå i beredskap
- Styrke tverrsektorielt samarbeid
- Tettere integrering av næringslivet i beredskapsstrukturen
- Utvikle nasjonal situasjonsforståelse, ledelse og enhetlig rådsstruktur
- Utvide nordisk beredskapssamarbeid
- Videreutvikle grunnberedskapen
- Styrke beredskapsrollen til frivillige organisasjoner
- Forsterke arbeidet med infrastruktur og digital sikkerhet
- Styrke forsyningssikkerheten

En motstandsdyktig og utholdende befolkning

- Kommunisere alvoret i det helhetlige trusselbildet
- Lager av nødvendigheter for mer enn tre dager
- Mental robusthet mot krevende situasjoner og desinformasjon
- Dypere beredskapskompetanse

Styrke lokalt og regionalt nivå i beredskapen

Forbedret strategisk og operativt beredskapsarbeid

- Helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyser lokalt og regionalt
- Beredskapsplaner lokalt og regionalt
- Forsterkningsordning for kommunal krisehåndtering
- Interkommunalt samarbeid og «nabohjelp»

Rådsstruktur

- Forskriftsfeste lokalt beredskapsråd
- Videreutvikle fylkesberedskapsråd til regionalt beredskapsråd

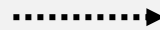
Styrke statsforvalteren

- Friske midler til statsforvalterens beredskapsarbeid
- Forsterke statsforvalterens veilednings- og prioriteringsrolle

Styrke tverrsektorielt samarbeid

Scenariobasert beredskapsplanlegging

Felles, tverrsektorielle planforutsetninger

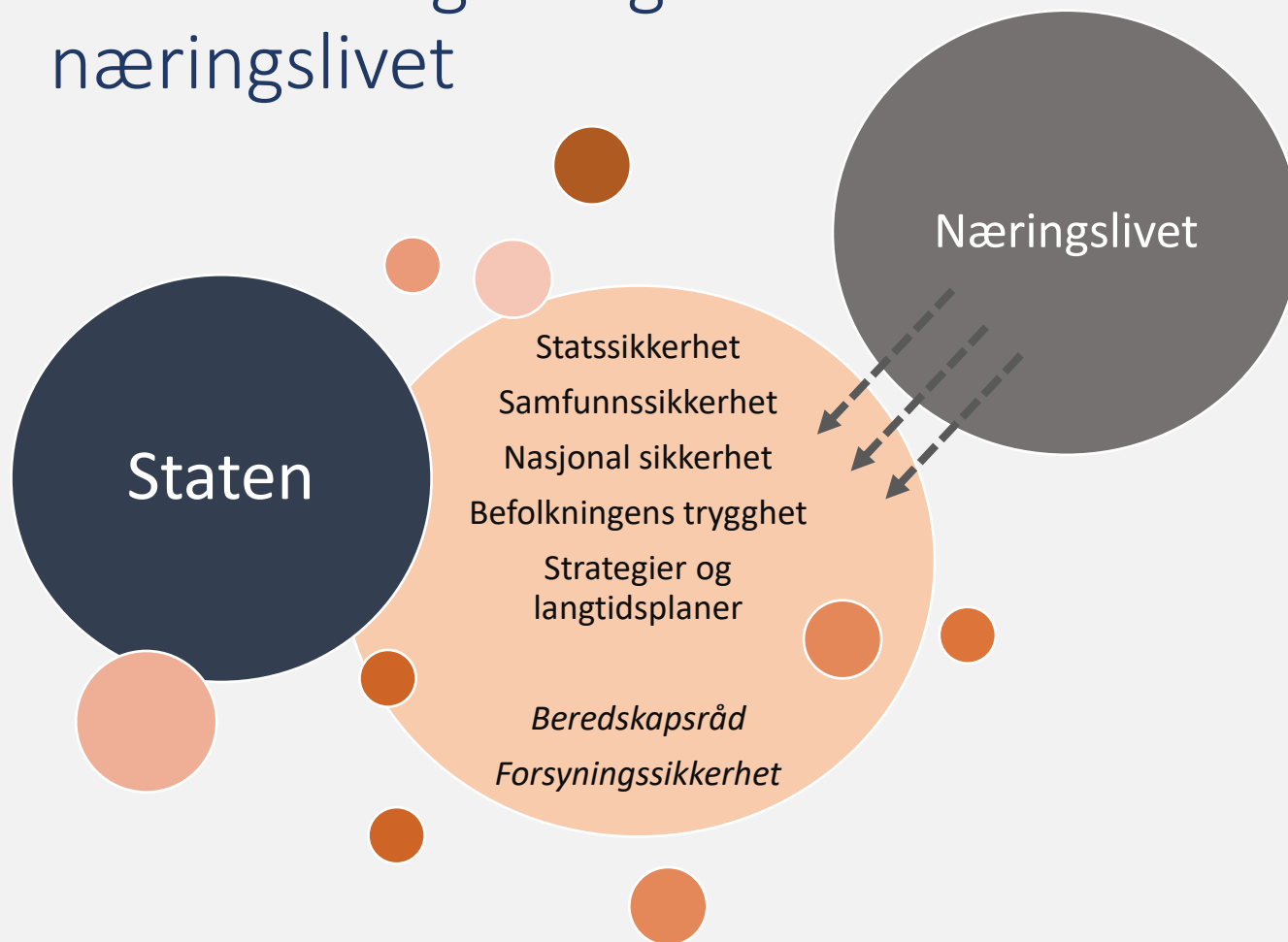
Nasjonal sikkerhets- og beredskapsstrategi

Langtidsplan for sivil beredskap

Langtidsplan for forsvarssektoren

Tettere integrering av næringslivet

UTVIKLE PARTNERSKAP

- Næringslivets egenberedskap og samfunnsrolle må forstås
- Næringslivets kapasiteter må være gripbare i krisehåndtering
- Næringslivet må være representert i beredskapsrådene
- Offentlig-privat forsyningsberedskapsorganisasjon basert på likeverdighet

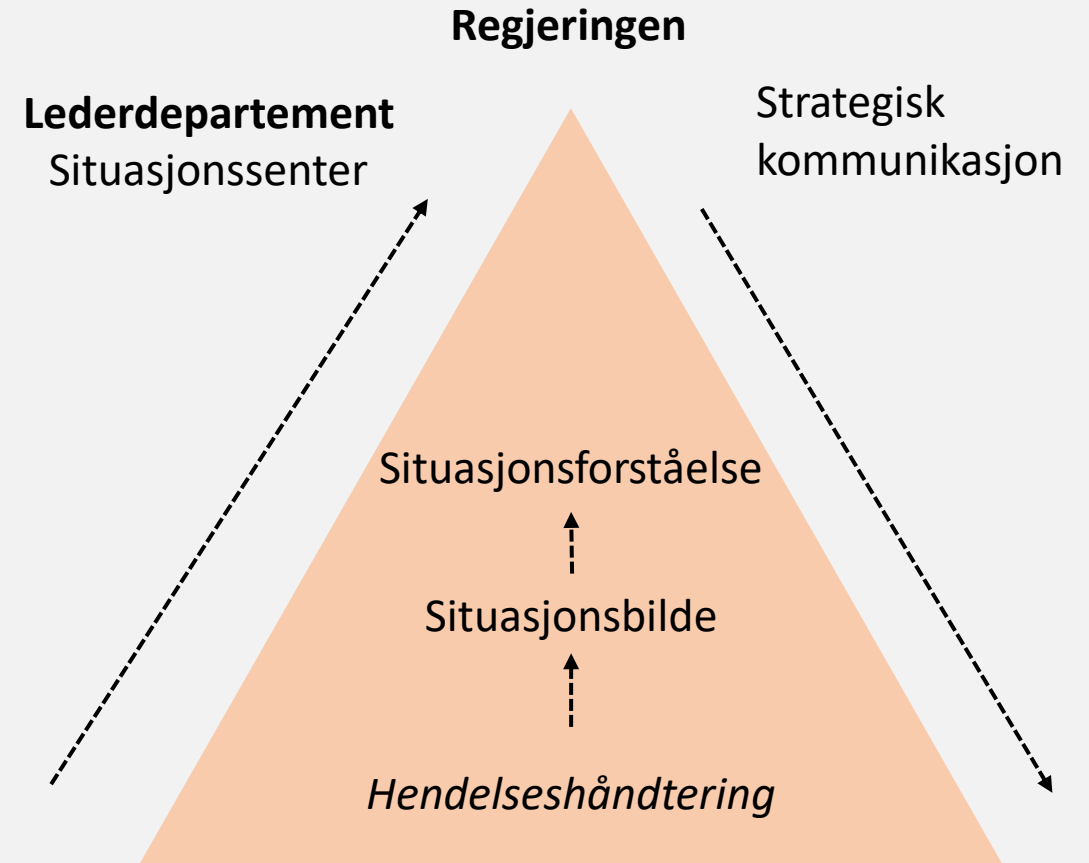
Utvikle nasjonal situasjonsforståelse, ledelse og enhetlig rådsstruktur

Funksjon på strategisk nivå skal gi regjeringen grunnlag for:

- Situasjonsforståelse
- Strategisk kommunikasjon

Tydlig kriseledelse:

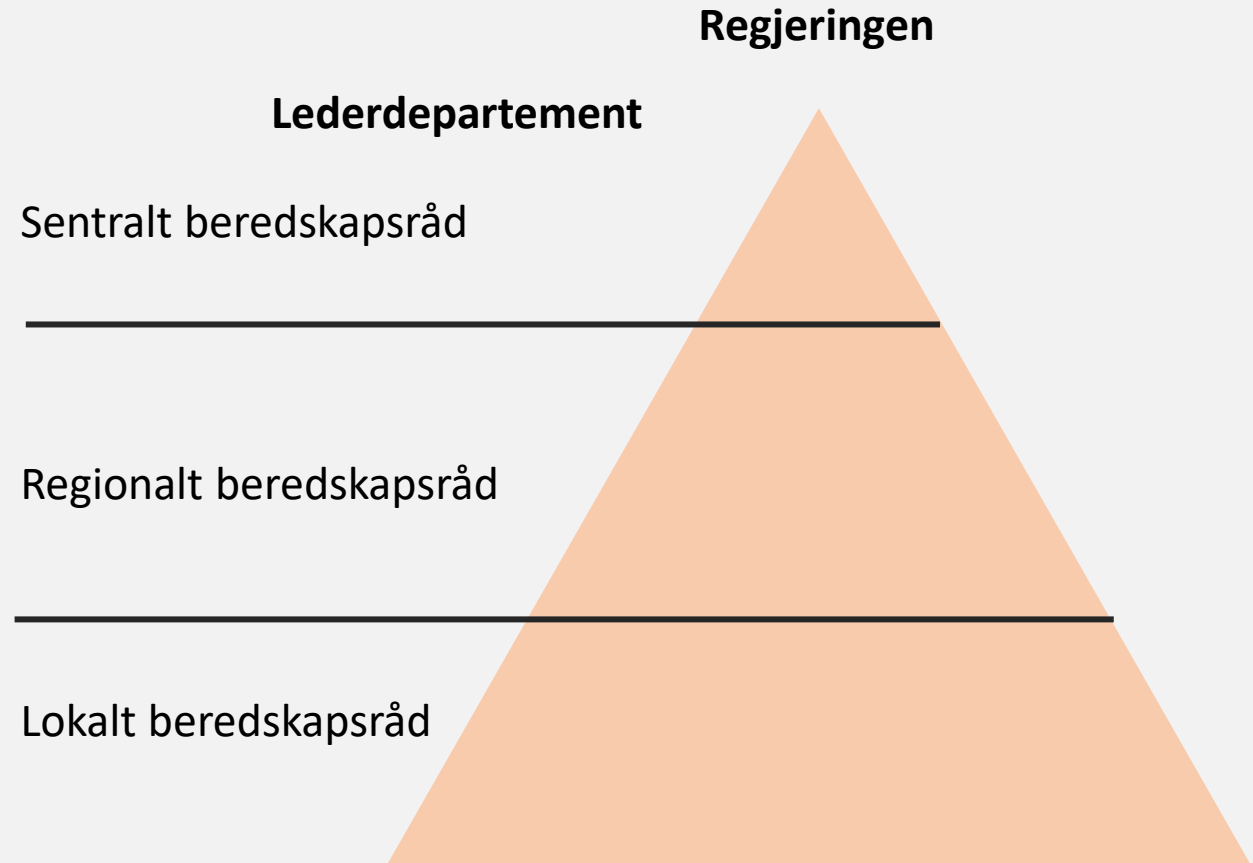
- Etablere fast lederdepartement på sivil side: Justis- og beredskapsdepartementet

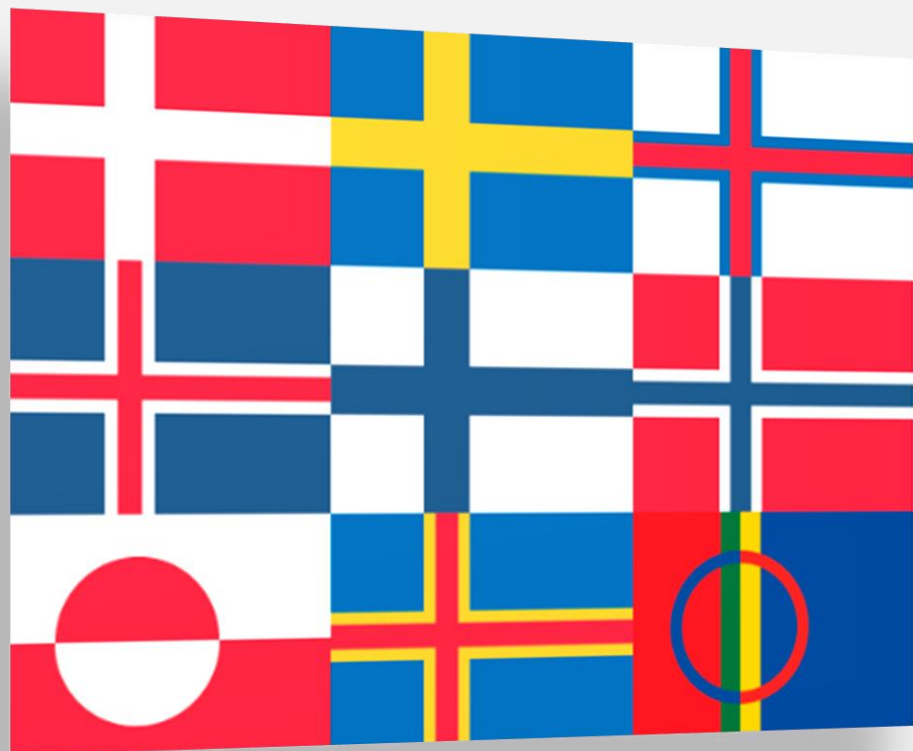
Utvikle nasjonal situasjonsforståelse, ledelse og enhetlig rådsstruktur

Enhetlig rådsstruktur på alle nivå:

- Rådgivende, ikke operative funksjoner
- Risiko- og sårbarhetsanalyser
- Beredskapsplaner
- Næringslivet og frivillige organisasjoner medlemmer på alle nivå

Utvide nordisk beredskapssamarbeid

Finsk og svensk medlemskap i Nato gir muligheter for styrket militært og sivilt beredskapssamarbeid

Nødvendig med mer integrert totalforsvarssamarbeid spesielt knyttet til alliert forsterkning og forsyningsikkerhet

Norsk initiativ for nordisk samarbeid innen totalforsvar, samfunnsikkerhet og beredskap

Videreutvikle grunnberedskaper

- Grunnberedskaper må videreutvikles for å sikre en tilstrekkelig god og desentralisert beredskap
- En forutsigbar dimensjonering av grunnberedskaper
- Lovfesting av den offentlig organiserte redningstjenestens organisering og verdigrunnlag
- Nasjonalt kunnskapssenter for redningstjenesten og samvirke
- Prioritering av digitale fellesløsninger

Bilde: Forsvaret

Styrke beredskapsrollen til frivillige organisasjoner

- Deltakelse i beredskapsråd på alle nivåer
- Reelt økonomisk løft for frivillige rednings- og beredskapsorganisasjoner: Økte tilskudd og fritak for avgifter på noen områder
- Kostnadsfri innføring av ny teknologi

Bilde: Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum - FORF

Forsterke arbeidet med infrastruktur og digital sikkerhet

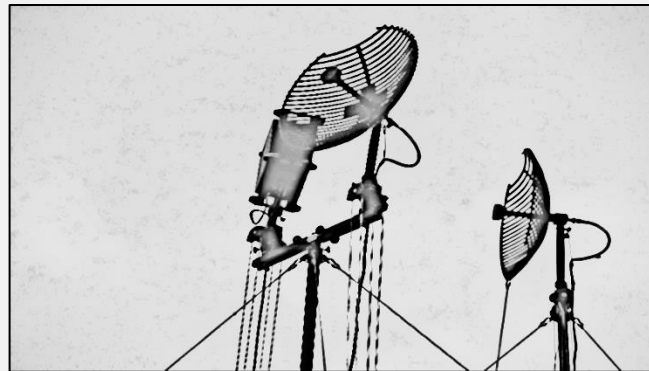
Strategi

Etablere strategi for nasjonal digital infrastruktur.

Risikostyring

Tverrsektorielle vurderinger av samfunnets digitale risiko

Flernasjonalt samarbeid

Styrke samarbeid med land Norge har et sikkerhetssamarbeid med om etablering av sikkerhetskrav og -standarder

Styrke forsyningssikkerheten

- Føre var
- Forsyningsberedskapsorganisasjon: offentlig-privat partnerskap gjennom likeverdighet
- Matberedskap basert på norske råvarer og produksjon

Andre anbefalinger

Totalforsvaret

- **Modernisering av totalforsvaret vellykket**
- **Ny epoke innledet, større sikkerhetspolitisk alvor**
- **Store muligheter for nordisk samarbeid**
- Motstandskraft mot alle former for fare og i hele krisespekteret
- Nordisk totalforsvarsintegrasjon
- Forsvarets behov for sivil støtte må tydeliggjøres
- Forsvarets bistand til sivil krisehåndtering må prioriteres
- Nødvendig med felles planforutsetninger sivil side og Forsvaret

Sivile beskyttelsestiltak

Utfordringsbildet

- Mekanismer og infrastruktur for å sikre befolkningen beskyttelse i krig er bygget ned
- Usikkerhet om hvilket beskyttelseskonsept Norge skal ha

Anbefalinger

- Videreutvikle sivilforsvaret – vurdere organisering og dimensjonering
- Videreutvikle de sivile beskyttelsestiltakene slik at de dekker krisespekteret
- Tydeliggjøre ansvaret for å utføre tiltak i fred og i krig

Forsyningssikkerhet

Utfordringsbildet

- Forutsetningen om velfungerende handel
- Akkurat i tide-prinsippet vs. føre-var-prinsippet
- Målsetting
 - å forsyne befolkningen med varer og tjenester som er nødvendige for å ivareta deres grunnleggende behov
 - å forsyne virksomheter som ivaretar kritiske samfunnsfunksjoner med varene og tjenestene som de er avhengig av for å opprettholde de viktigste leveransene sine
 - å sikre Forsvaret materielle forutsetninger for å kunne ivareta oppgavene sine

Anbefalinger

- Nærings- og fiskeridepartementet må få et sterkere mandat for å koordinere forsyningsberedskapen
- Bruke næringsberedskapsloven mer aktivt som verktøy for samarbeid mellom myndigheter og næringslivet
- Utarbeide felles planforutsetninger
- Utarbeide strategi for arbeidet med forsyningssikkerhet
- Behov for overordnede prinsipper for prioritering i kriser
- Mer aktiv bruk av beredskapsanalyser

Energiforsyning

Situasjonsbildet

- Norsk olje-, gass- og kraftproduksjon avgjørende for å ivareta energisikkerheten i Europa

Anbefalinger

- Nasjonalt løft for å sikre tilstrekkelig energi
- Styrke kraftforsyningsberedskapen
 - Flere selskaper må omfattes av beredskapsordninger
- Utarbeide tydeligere føringer for prioritering av funksjoner og virksomheter ved kraftrasjonering

Finansielle tjenester

Utfordringsbildet

- Den finansielle infrastrukturen i Norge er solid, men utfordringer:
 - Internasjonalisering
 - Digitalisering
 - Det kontantløse samfunnet
- Håndteringen av store «globale» samfunnskriser

Anbefalinger

- Utrede kontantberedskap og andre betalingsløsninger for å kunne håndtere svikt i betalingssystemene
- Utrede scenarioer og virkemiddelbruk, inkludert sentrale aktørers ansvar og oppgaver, som kan styrke den økonomiske beredskapen

Nordområdene

- **Demografi, klimaendringer, sikkerhetspolitisk risiko og forsyningssikkerhet**
- **Opprettholde befolkningen sikkerhetspolitisk anliggende**
- **Nærhet til Russland**
- Samordnet, helhetlig nordområdepolitikk
- Nasjonal beredskapspakke
Styrke offentlig sektor, infrastruktur, forskning, utdanning og næringslivet i regionen
- Helseberedskap spesielt viktig

Nordområdene: Svalbard

- **Klimaendringer, naturfare**
- **Ulykker til sjøs**
- **Sikkerhetspolitisk risiko**
- **Økt befolkning, økende andel ikke-norske beboere**
- Norsk tilstedeværelse
- Daglige flyruter Svalbard-Tromsø
- Styrket forsyningsikkerhet
- Øvelser
- Dimensjonerende scenarier for beredskap på Svalbard

En beredskapslovgivning for hele krisespektret

- **Må oppdateres i takt med endringer i trusselbildet**
- **Må dekke hele krisespektret**
- **Hjemmel for tiltak bør være på plass før krisen inntreffer**
- Nedsette lovutvalg som skal vurdere beredskapslovgivningen
- Utarbeide retningslinjer for raske regelverksprosesser i kriser

Psykososial oppfølging i og etter kriser

- **Behov for styrking av psykososial beredskap**
- **Store variasjoner i dagens oppfølging**
- **Store kriser fører til at kommunenes kapasitet overskrides**
- **Manglende oversikt over berørte**
- Bedre integrering i beredskapsplanverk og øvelser
- Utvikle nasjonal faglig retningslinje
- Forskning må igangsettes raskt når krisen inntreffer
- Opprette digitalt katastroferegister
- Etablere forsterkningsordning for kommunal krisehåndtering

Sammensatte trusler

Utfordringer:

- Tiltak har forholdt seg til eksisterende mandater, roller, ansvar og organisasjon og hjemmelsgrunnlag.
- Tiltak er primært fokusert på strategisk nivå og trusseldimensjonen er førende.
- Tiltakene forholder seg til gjeldende beredskapsprinsipper. Uvilje til å la seg samordne
- Evnen, viljen og de tekniske løsningene for å dele informasjon er ikke til stede.

Anbefalinger:

- Videreutvikle NESS
 - Inkluder DSB og FSA
 - Se på risiko og konsekvens
- Graderte plattformer til alle totalberedskapsaktører
- Nedgrader og tilgjengeliggjør trussel og risikoinformasjon.
- Etabler funksjon for håndtering av utilbørlige påvirkningsoperasjoner og desinformasjon
- Utarbeid veileder for formål og bakgrunn for beredskapsprinsippene

Politiet

Utfordringer:

- Prioriteringer av ressursbruk ved større og langvarige hendelser
- Større kriser stiller krav til evne til å mobilisere og omdisponere ressurser, inkludert å få bistand fra andre aktører

Anbefalinger:

- Å tydeliggjøre ambisjonsnivået for politiberedskapen for ulike typer kriser
- å tydeliggjøre hvilken bistand politiet kan forvente fra andre i ulike beredskapssituasjoner

Matforsyning

Utfordringer

- Krig og klimakrise utfordrer forutsetningen om velfungerende handelssystemer

Anbefalinger

- å gjennomføre en risiko-, sårbarhets- og beredskapsanalyse av norsk matforsyning for å kartlegge den faktiske matvareberedskapen
- å umiddelbart legge planer for økt selvforsyningsgrad basert på norske råvarer
- å styrke lagerhold av matkorn betydelig utover dagens ambisjon
- å sikre nødvendige lagre av kritiske innsatsfaktorer til matproduksjon
- Videreføre restriktiv jordvernpraksis

Drikkevannsforsyning

Utfordringer

- Aldrende infrastruktur
- Akkurat i tide-prinsippet
 - Forsyningssikkerhet for kjemikalier

Anbefalinger

- Beredskapsanalyse av verdikjeden for drikkevann
- Etablere råd for drikkevannsberedskap
- Egenberedskap

Transport

Utfordringer

- Gripbarhet av ressurser i kriser
- Videreføre arbeidet med samfunnssikkerhet i nasjonal transportplan
- Styrke fylkeskommunenes økonomiske forutsetninger for å ivareta oppgavene sine innenfor trafikk- og transportberedskap
- Utrede forutsetninger for å tilgjengeliggjøre ressurser i kriser

Klimatilpasning og håndtering av naturfare

Utfordringer

- Norge er på etterskudd når det gjelder klimatilpasning
- Samordningen mellom departementer og sektorer er for svak

Anbefalinger

- Forsterke arbeidet for å forberede Norge på et endret klima
- Behov for helhetlig nasjonal handlingsplan
- Styrke beredskapen for å kunne håndtere naturkatastrofer

Satellittbaserte tjenester

Utfordringsbildet

- Uklare ansvarsforhold
- Ikke fordelt ansvar for viktige oppgaver
 - Ingen nasjonal tidtjeneste
 - Ingen nasjonal myndighet med ansvar for et romsituasjonsbilde
- Anbefaling
- Tydeliggjøre ansvar, oppgaver og myndighet for rominfrastruktur og satellittbaserte tjenester
- Peke ut en fagmyndighet med særlig ansvar for å følge opp satellittbaserte tjenester

Helseberedskap

Utfordringer:

- Manglende konkrete føringer som skal legges til grunn for beredskapen
- Prioriteringer og ressursstyring ved de største krisene ikke tilstrekkelig tydeliggjort
- Ulike styringsmodeller for kommune- og spesialisthelsetjenesten
- Koordinering og ledelse på regionalt og lokalt nivå
- Forsyningssikkerhet

Anbefalinger:

- Tydeligere nasjonale ambisjoner for helseberedskapen
- Tydeligere planer for prioritering, ressursdisponering og -mobilisering
- Tydeliggjøre statsforvalterens rolle i helsekriser
- Styrke rollen og funksjonen til komunelegen
- Utrede mulighet for nasjonal produksjonskapasitet av utvalgte kritiske varer og innsatsfaktorer

Sivil-militær helseberedskap

Utfordringer:

- Den sivil-militære helseberedskapen er underdimensjonert.
- Behov for sivil-militært helsesamarbeid økt som følge av utviklingen i trusselbildet

Anbefalinger:

- Behov for en egen utredning om Forsvarets behov fra den sivile helsetjenesten i krig og organiseringen av dette
- Evaluere helseberedskapsrådet

CBRNE-hendelser

Utfordringer:

- Teknologeutvikling, nye ukjente trusselstoffer, kunnskapsspredning, aldrende kjernekraftverk, reaktordrevne fartøy
- Sikkerhetspolitisk utvikling
- Behov for spesielle kapasiteter og kompetanse

Anbefalinger:

- Nasjonal vurdering av atomberedskapsarbeidet
- Sørge for hensiktsmessige samvirkeordninger på CBRNE-området
- Aktører som håndterer CBRNE-hendelser operativt må sikres nødvendig kompetanse og kapasitet
- Gjennomføre og følge opp beredskapsanalyser på CBRNE-området

Beredskapskunnskap og kompetanse

Utfordringer:

- Behov for mer målrettet og helhetlig utvikling av viktig kompetanse- og kunnskap
- Kunnskapsutvikling i kriser
- Behov for kompetanseutvikling innen samfunnssikkerhet, beredskap og totalforsvar
- Demografiske endringer og utfordringsbildet gjør det viktigere å styrke evnen til å trekke på ungdom og unge voksne i beredskapsarbeid

Anbefalinger:

- Utrede hvilke behov samfunnet har for kompetanseheving innenfor samfunnssikkerhet og beredskap i et 20-års perspektiv
- Nasjonale og regionale kurs om totalforsvar, samfunnssikkerhet og beredskap
- Øke beredskapskompetansen til dagens unge i eksisterende utdanningsløp i videregående opplæring og i høyere utdanning

Tilsyn

Bakteppe

- Tilsyn har en sentral funksjon for å sikre et godt arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap
- 20 år siden siste helhetlige vurdering av tilsynsordninger

Anbefaling

- Gjennomføre en helhetlig vurdering av tilsyn med betydning for samfunnssikkerhet og beredskap